

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A kormány indítványa.

A jövő hét közepén kezdődnek a politikai élet legforróbb napjai, a véderő-reform tárgyalása a képviselőházban.

A legszélsőbb ellenzék a Justh-párt nagyban készül a vitára, a tegnapi konferencián már az a terv is felmerült, hogy tekintettel a kormány azon eljárására, hogy a nyár kellő közepén akarja keresztül erőszakolni a véderő-reformot, mindjárt a vita elején, közvetlenül a vezérszónokok beszéde után kezdjék el a technikai obstrukciót. A többség ezt még időelőttinek tartotta, de többen pártolták, maga Justh Gyula is.

Másrésztől paktumos hírek is szállingóztak a nyári levegőben. Lukácsrepetette fel az első tervezetet, de azt csakhamar lefutták Bécsből. A Fremdenblatt, a külügyminiszter lapja kijelentette, hogy a Khuen-Héderváry kormány nem paktálhat.

A kormány megfogadja a komoly helyről jött bécsi tanácsot, kijelenti a félhivatalos lapjában, hogy nem paktál és nem kompromittál, de egyben indítvánnyal lép az ellenzék elé: Csináljuk meg mind a két reformot: a véderő-reformot is, a választójogot is.

A félhivatalos Magyar Nemzet ugyanis mai számának élén hosszú cikkben *sorrendi különbséget* lát csak abban, ha a véderőjavaslatokat intézeti el előbb Khuens így vonja össze a kormány argumentumait:

A véderőreform parlamenti tárgyalásának meg kellett előznie a választói reformot mindenekelőtt is azon természetes indokból, mivel a véderőreform már készen van, a választói reform pedig nincs, sőt — ma már a Justh-párt megállapítása szerint is — még nem is lehet készen. Meg kellett előznie továbbá azért, mivel a hadseregről való gondoskodás szintén elodázhatlan s amiért a parlamentnek e pillanatban még nincs módjában a választói reformmal foglalkoznia, ez nem lehet ok arra, hogy a véderő reformjával ne foglalkozzék. Meg kellett előznie azért is, hogy a politika normális fejlődését évtizedek óta eltorlaszolták, végre nyugvópontra jussanak s a választói jog döntő fontosságú problémájának megoldása felett sötétítő, komor felleg gyanánt ne lebegjenek. A választói reform megoldása sokkal megfelelőbb atmoszférában fog megtörténni, ha egyszer a katonai kérdések a napirendről lekerültek. De meg kellett előz-

nie a véderőreformnak a választói reformot végül azért is, mivel az általános választói jog törvénybe iktatása után egy parlamentnek sincs többé meg a jogsultsága nagy, organikus reformok megalkotására. A tágabb választójog törvénybe iktatása után ez alapon kiküldött parlamentnek a végzete hamarosan kell hogy beteljen. A véderőreformnak egy jövő parlament munkakörébe való utalása pedig ennek a reformnak olyan kitolását jelentené, melyet legkevésbé pártolhatnak azok, akik a választói jog igen rövid és kényszerű eltolódása miatt is szélső ellentállással fenyegetnek, eltekintve attól, hogy a szükséges reform ilyen kitolása a polgári munka kellő védelmét veszélyeztetné. A kormány nem paktál és nem kompromittál. De azzal a nyílt és becsületes indítvánnyal fordul az ellenzékhez: csináljuk meg mindkét reformot! A véderőt is, a választójogot is. A sorrend tekintetében a kormány a leghelyesebbet és a rezonábilist javasolja.

Bár a kormány kijelenti, hogy nem paktál, könnyen megtörténhetik a kánikulai levegőben, hogy ez a cikk lesz a legújabb paktum alapja, kiinduló pontja.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A nap.

Szardínia királya, Mattheus, az angol admirális és három kis olasz, finomak, kecsesek és csacsogók. Villa-Franca alatt a tüvön vacsoráztak, oly magasan, hogy a héjják voltak legközelebbi szomszédjaik.

Fejük fölül egy rögtönzött sátor borult s annak nyílásán át valami nagyon szomorú lehetett látni odakünn: egy francia katonát, amint megkötözött kézzel és lábbal, lehunyt szemekkel a fához támaszkodott.

A király előre nyújtotta serlegét.

— Francia bor, uraim, az ellenség bora, a legjobb, Anjou napjától érett!

— Igaza van, sir, — felelte az admirális — ez a bor megbecsülni való.

— Ah, — szakították őket félbe az olaszok — itt nagyon jó lenni s franciául beszélni. Ez a nyelv a vacsora igaz nyelve. Csak vidám szavakból áll, apró lábakon ugrál, mint egy táncosnő, repül!

— Igen, — szólt Mattheus — de egyáltalán szörnyeteg is, több keze és lába van, mint szükséges, a fején köröskörül néznek a szemek s még az ujjhegyein is lát. O — hogy is mondjam csak — kissé bőbeszédű.

— A franciák is bőbeszédűek, nemcsak a nyelvük — mondta a király. — Szomjazom!

— Bőbeszédűek? — kérdezte az admirális elgondolkodva, aztán kinézett a sátor nyílásán. — Na erre a szegény fickóra ezt nem lehet mondanivaló — Ezzel odamutatott a fogoly mozdulatlan alakjára.

Ez az ember a Poitou brigádjából való volt, szürke haju, becsületes arcú férfi, akinek vonásait most egy a bal fültől az orrhegyen és a szájon keresztül jövő vágás torzította el. Már nem vérzett, s úgy tett, mintha aludnék!

— Tegnap meg akartam szólaltatni — szólt az admirális. — De Goissby őrnagynak egyetlen szót felelt mindössze. Ugy látszik, mintha egyszerre nem tudna többet mondani.

— Talán megvetésből teszi, ez francia szokás — szólt az egyik tiszt.

— Oh, a katonák! Hisz ön a katonák megvetésében?

Az admirális megfordult.

— Ebédeltél? — kérdezte a franciától.

— Nem.

— Éhes vagy?

— Igen.

— Látjátok, egy szó, mindig csak egyetlen szó — szólt a király. — Akarsz velünk ebédelni?

— Nem! — felelte a francia fogoly.

Ő felsége körül nevetni kezdtek, de nem vidáman, inkább nyugtalanul.

— Befogott kos — mormogták az olaszok.

Fiatalok voltak. Az egyik közülök felállt s a király felé fordulva szólt:

— Maesta Vostra mi permetta d'interrogare quest'uomo?

A király beleegyező mozdulatot tett kezével.

— Igen, megadom rá az engedelmet. Meglátjuk, mit tudsz belőle kihúzni. Rajta.

Az olasz katona közeledett az emberhez s az felnézett rá.

— Nem akarsz beszélni — kezdte csendesen az olasz. — Te nem vagy bőbeszédű, hiszen a szavak sokszor rosszabbak a légnél. De mi nem félünk tőlük. Nézd, nincsenek fegyvereink sem. Látod ezt a kenyeret, ezt a bort? Leülhetsz hozzánk. Milyen benyomást teszünk rád?

— Ellenségést.

Az olasz még közelebb lépett hozzá, s szinte muzsikaszámba ment, ahogy beszélt.

— Nézd, felelj most egyszer nyíltan. Hiszen csak jóindulatot láthatsz magad iránt a szívünkben. Most egész határozottan körvonalozott kérdéseket intézek hozzád: Honnan jössz? Kit szolgálj? Mindenesetre szeretsz valakit.

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

Kötőszövőgyár Nagyváradon.

Az Apollót felépíti a város.

Két fontos városi kérdésben, a kötőszövőgyár felállítására és az Apolló felépítése tárgyában tanácskozott tegnap Nagyvárad város pénzügyi és gazdasági szakbizottsága, valamint a gyáripár fejlesztésére kiküldött ad hoc bizottság.

Rimler Károly polgármester elnökölt; jelen voltak: dr. Thury László, Köszeghy József, Gábel Jakab, Komlóssy József, Löwenstein Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Sarkadi Lajos, Gerő Armin, Jelinek Géza, Weisz Lajos, Belányi Imre, dr. Moskovits József, Lukács Ödön és Pásztor Bertalan.

A kötőszövőgyár.

Első sorban a Nagyváradon létesítendő kötőszövőgyár ügyét terjesztette elő a polgármester. Decemberben indultak meg a tárgyalások egy Nagyváradon felállítandó kötőszövőgyár ügyében; helyi pénzintézetek közbejöttével akarták a gyárat létesíteni, de ez nem sikerült. Ezután a gyulai kötőszövőgyár igazgatóságával kezdtek tárgyalni és pedig eredménnyel. Most már kész szerződéstervezetet mutathat be. Ezután adatokat terjeszt elő a gyulai és temesvári gyárakra. A gyulai gyárat 1900-ban állították fel, 50,000 korona alaptőkével s ma már 1 millió az alaptőke; a felállításakor 75 munkás, ma 580 munkás foglalkozik benne.

A temesvári fiók gyárat 1907-ben állították fel 200 munkással s ma már 400 munkással dolgozik. Ezek bizonyítják, hogy fejlődésképes gyárról van szó.

Majd a szerződéstervezetet olvasta fel a polgármester. Eszerint a város ingyen átadja a gyár részére a Gbilányi-korcsma telkét, 1560 négyszögölben. A város kiépíti a telepígy a csatornát s a gyár 15 évig nem fizet csatornázási és városi adót; naponként 10 köbméter vizet ad a város ingyen, 15 évig; a villamos áramot kedvezményes áron adja 15 évig a város, 15 évig kövezetvámot nem fizet a gyár és 10 évig minden munkás után évi 10 koro-

nát fizet a város a gyárnak, de ez a segély évi 4000 koronát meg nem haladhat.

Viszont kötelezi magát a gyár, hogy 400,000 koronát befektet s 4—500,000 korona forgótőkét igénybe vesz; a területet bekeríti és befásítja, köteles mindjárt az első évben 200 munkást betanítani és alkalmazni s ezen létszámot fokozatosan 3—400-ra emelni. A munkások 75 százaléka magyar honos és első sorban magyar legyen; köteles az idegen munkások részére munkáslakásokat építeni; a részvények egy részét nagyváradiak jegyezhesse. A területet csak gyáripari célra használhatja, s ezt a város telekkönyvileg is biztosítja 15 évig, akkor kitörlik ezen korlátozást.

Dr. Adorján Emil örömmel elfogadja a szerződéstervezetet, csak a jogi részéhez szól. Kívánja, hogy a telekkönyvi korlátozás a 15 éven túl is fennálljon. Ezután azt veti fel, hogy mi történik, ha a társaság nem felel meg a szerződésnek: pl. nem épít munkáslakásokat, a kikötött tőkét nem fekteti be stb. A gyárak támogatását nem is helyesli, mert amelyik gyár életképes, annak nem kell támogatás.

Dr. Thury László helyesli Adorján felfogását a biztosítékokra nézve. A telekkönyvben ki kell tenni, hogy kötőszövőgyár céljaira szolgál csak a terület.

Gábel Jakab üdvözli a polgármestert, hogy ily uton igyekszik a gyáripárt fejleszteni. Elfogadja az Adorján és Thury felfogását. Kötelezni kellene, hogy a munkások 75 százaléka nagyváradai legyen.

Dr. Sarkadi Lajos örömet fejez ki, hogy ezen a téren végre komoly akcióval találkozunk. Oszja ő is, hogy a mai gyáripari támogatás nem egészséges, mert a jó vállalat a nélkül is megáll; azonban ez csak elméletben igaz, de a gyakorlatban másként van a dolog. Az ausztriai versennyel szemben gyáripárunk némely ága rá van utalva a támogatásra. — A telekkönyvi korlátozásra nézve elmondottak színtelen igazak. Jöhet idő, mikor valami rokon ipárgal kell a gyárat kibővíteni. Ezért a telekkönyvi korlátozást akként iktassák be, hogy a terület csak kötőszövő és ezzel rokon ipari célokra használható. Ami a magyar munkásokat illeti, erre megjegyzi, hogy minden gyáros saját érdekében első sorban helyi munkásokat alkalmaz; ezt gazdasági okok parancsolják.

Weisz Lajos kifogásolja, hogy a környék rendezése a várost terhelje. Valami szankciót kellene kikötni, ha a vállalkozó r. t. a szerződést nem tartaná be.

Dr. Moskovits Adolf helyteleníti az agglólyok felsorolását, mert ezek a legalkalmasabbak az iparvállalatok elriasztására. Örvendeni kell, hogy jönnek ide ilyen vállalkozók. Magyarizza ezután, hogy miért akarják a telekkönyvi korlátozás törlését 15 év után. A támogatás a gyárnak nemcsak hasznos, de szükséges. A telekkönyvi korlátozásnál azt venné be, hogy a kötőszövő iparon kívül csak olyan ipar üzhet a telepen, amilyen ipar Nagyváradon az időben nincs.

Dr. Adorján Emil furcsának találja Moskovits beszédét. Örül a gyárnak, de azért nem vágódik örömeiben hasra. Akarja, hogy ne csak szeszgyár, téglagyár legyen Nagyváradon, ezért megszavazza az évi 20—25 ezer korona támogatást, de ezzel szemben a városnak is lehetnek kívánságai.

Rimler Károly kimutatja, hogy Temesvár sokkal több támogatást, sőt téglát is adott, de annyit nem kívánt, mint Nagyvárad. Es a vállalkozók ma már többet tettek Temesváron, mint amit kikötöttek.

Ezután a szerződést elfogadták, azzal, hogy ha a szerződést nem tartják be, a felhívástól 90 nap után a kedvezmények megszűnnek, az időre, míg a szerződésnek eleget tesznek.

Az Apollót nem adják el.

Ezután az Apolló értékesítésének a kérdésére tértek át.

Komlóssy József mint előadó ismertette a kérdést. A Rimanóczy által kidolgozott terv szerint ha felépítik, évi 8915 korona tiszta bevétele lenne a városnak, míg ha a területet eladják, évi 19000 korona a város tiszta bevétele az eladási összeg kamatjából. Így tehát az eladás lenne előnyösebb.

Azonban Rimanóczy Kálmán egy újabb ajánlatot adott be, amely teljesen megváltoztatta a helyzetet. Rimanóczy kötelezőleg kijelenti, hogy 800,000 koronán belül felépíti az épületet s 10 évig évi 70,000 korona bért fizet, az épület jókarban tartását, vízvezetési és csatornázási díjat magára vállal. Ez újabb 9800 korona évi hasznót jelent, s így az eladás csak 377 korona több jövedelmet adna

Kit szeretsz s kit ismersz el mesteredül és vezéredül?

— Franciaországot — felelte az ember egyszerűen.

Egy pillanatig minden csendes volt. Ez a szó beleütődött a sátor falába és belekapaszkodott az emberek agyába, mint valami fogolylyá lett lepke. A király az olaszra nézett s szólt:

— Motto, jöjj ide. A gyémántot csak a gyémánt karcolhatja meg. Szükségtelen, hogy...

— Kinevet bennünket, mormogta a másik olasz.

— Nem, nem nevet ki — szólt az admirális kisvártatva. — Ertsétek meg: egy igazi férfi ez, a szó nemes értelmében, aki itt előttünk áll. En ismerem az embereket. Nézzétek fehér haját, vonásait, átvágott száját. Nézzétek homloka ráncait, nem a keresztráncokat, hanem azokat, amelyeket a mély gondolkodás és a szemek fölött. Azonkívül ennek az embernek a szive is vérzik. És ti gunyoljátok. Hagyjátok békében.

De a kis olasz légy tovább zümmögött.

— Még csak egy kérdést, admirális.

A nagytermetű fogoly szeme megrebbent.

— Ha most is képes lesz nekem egyetlen

szóban válaszolni, mint az előbb, akkor legyőzöttnek vallom magamat.

A tiszték közeledtek. Fáklyát gyújtottak volt, — hogy jobban lássanak a sötétben, pedig már hajnalodott. Reggeli négy óra volt.

— Barátom, — szólt az olasz — mégis bele kell törődnöd az elkerülhetetlenbe. Beszélj, mert egy ideig itt maradsz fogoly-nak s még ez sok, nagyon sok napig fog tartani.

Az embert a meglepetés megmozdította a helyén, kinyitotta a szemét s megragyogott bennük valami.

De a hajnal egyre jobban közeledett, észrevette s elmosolyodott.

Látod a várost, ahol vagyunk? Nézd. Ez Piémont, kétszáz méter magasból. A franciák ide nem jöhetnek, puskaporunk egy évre is elég volna. Ágyuink pompások, ennivalóink több mint kellene s tízezer egészséges ember védi a várat, Honfitársaidat egyenként lelőnék, mielőtt ide érhetnének. Ez a város bevehetetlen. — Nem.

A király elhalványodott, kiegyenesedett és haragosan nézett az emberre. Már nem sok kellett hozzá s a nap is ki fog bujni a hegyek mögül. A két másik olasz felugrott helyéről s

mint két vadászkutya, körülszimatolta a foglyot. Szinte lihegve kérdezték:

— Azt mondod, hogy azt a várost, amelyet innen látunk, be fogják venni? Ah, te azt hiszed? Azt? De beszélj hát!

Még el sem végezték, amikor a hajnal köde felszakadt s a nap fényesen mosolygott ki az eloszlott párák közül.

Egy szempillantás alatt minden rózsaszínből gyult ki. A fényesség a hegyekről leterült a völgybe, bekalandozta a mezőket, a réteket, az utakat, megmászta a sziklákat, keresztül lépett a szakadékokon s aztán rátelepedett a városra, melyet egészen vörösrre festett.

A sötétség eltűnt egészen. Gyönyörű szép volt ez a nesztelen és végtelen átváltozás. A hegytetőről érkezve le, a világosság megnyitotta a tereket, a sétányokat, a kerteket, semmi sem maradt sötét, csak a király szeme.

A fény egyszerre hatalmába kerítette a székesegyházakat, a harangok fölött emelkedő toronytetőt, a tornyok zászlóit, egész a vándormadarak szárnyáig mindent, amint azok keresztül repültek Villa-Franca fölött. A város szinte víziószerűen emelkedett ki az előbb még sötét hajnalból, rózsaszínből, mintha vizes vérbe lenne mártva. Egy pillanat alatt mindent meg-

Telefon 8.

Gyümölcs-szállításhoz való kosarakat nagyban és kicsinyben, friss töltésű mindennemű gyógy- és ásványvizeket csakis

JANKY ANTAL
utódánál **szerezhet be.**
Telefon 8.

évenként, de ennek ellenében van, hogy 50 év után 800,000 korona tiszta vagyont meg ingyen a város tulajdonába. Komlóssy ezek szerint a felépítést ajánlja. Azonban úgy az építésre, mint a bérbiztosításra hirdessen a város pályázatot.

Az előadó javaslatát vita nélkül elfogadta a szakbizottság s ilyen véleménynyel megy a dolog a közgyűlés elé.

A hadügyminiszter nem mond le. A Neues Wiener Tagblattban feltűnő közlemény jelent meg, amely nyilván a hadügyminiszteriumból sugalmazva, ugyszólván Schönaich védekezését adja elő. A cikk szerint a trónörökös bevonása a Schönaich távozásával kapcsolatos közleményekbe, meg nem engedhető és különösen azért kell tiltakozni ellene, mert olyan személyiségek terjesztik, akik azt a látszatot adhatják a dolognak, hogy bele vannak avatva. Hogyan szabad azt föltételezni, — folytatja az említett cikk — hogy a trónörökös olyan magatartást tanusítana, amelyet nem enged meg a hadseregben kötelező fegyelem és amely azonfelül a legfelsőbb hadur elleni állásfoglalást is jelenti. Ötelsége a hadügyminiszternek ismételtelen és kézzelfoghatólag teljes bizalmát nyilvánította, ilyenformán azok, akik Schönaich távozását, mint a trónörökös kivánságát hangoztatják, a királyt és Ferenc Ferdinándot szembe akarják állítani egymással.

A keresztény szocialista párt új programja. Weisskirchner volt miniszter most már hajlandóságot mutat a bécsi polgármesteri szék elfogadására. Tegnap beszédet mondott, a melyben célzásokat tett erre és egyben vázolta leendő programját is, a mely ugyszólván szóról-szóra való ismétlése Lueger programjának. A keresztényszocialisták, úgy látszik, egészen vissza akarnak térni arra a szigoruan városi alapra, a mellyel Lueger annak idején a pártot olyan nagyra növelte.

hódított a világhossz, a nap s a fához kötött ember arcára is furcsa sávokat festett. Es ez az összevágott katona különös látnoki szemekkel kísérte a metamorfózist és felemelve kezét csendesen az égre mutatott.

Az admirális, a ki le nem vette szemét róla, hirtelen odarohant hozzá, megragadta köpenye szelvényét s felkiáltott:

— Nem hiszek a mozdulatodnak! Csálódol, hiu férfiu! Az égnek napjai Isten katonái, de Franciaországnak csak embere vannak!

A részeg király ráordított:

— Magyarázd ki magad! Admirális barátom, nem értelek! Ugy felelsz ennek a néimának, mintha beszélt volna! Pedig egy szót sem szólt. Mi legalább nem hallottuk. Alig hogy egy mozdulatot tett . . .

— Egyetlen egy mozdulatot, igaz, de ez azok közül való, a melyek a hegyeket is megmozgatják . . .

— Az értelme?

— Bort ide! Ugy nézek-e ki, mint a ki megijed a maga árnyékától? Babonáság! Különbben mit bánom én ezeket az agyremeket!

A király türelmetlenül sürgette:

— Mattheus, te értetted csak meg, mit jelent az a mozdulat. Mi az értelme?

— Felség, ne higgyen ennek az embernek, ő hazudik. Ez a katona, ez a francia, a nélkül, hogy egy szót is szólt volna, ideordította nekünk, hogy holnap reggelre a franciák beveszik a várost.

Az olaszok rémülten hátráltak.

Valami, a mit nem látni, de a mi félelemmel tölti el az embert, a kifejezhetetlen, mintha a láthatatlanság csendje haladna el közöttünk, megrázta ezt a négy embert. A király szeme elborult.

Kezelőtisztviselői kongresszus Nagyváradon.

Már említettük lapunkban, hogy az igazságügyi kezelő tisztviselők országos kongresszust tartanak Nagyváradon.

E kongresszus e hó 9-én, vasárnap délelőtt 8 órakor fog kezdődni a városháza közgyűlési termében, miután előzőleg szombaton este 8 órakor a »Fekete Sas« Benrád éttermében ismerkedési est és előértekezlet lesz.

Az ország majdnem minden igazságügyi hatósága, kir. járásbiróság, törvényszék, ügyészség, kir. tábla és a Curia is küld képviselőt. Már eddig is százon felül érkezett bejelentés a szervező bizottsághoz.

A kongresszusnak 9 tárgyalási pontja lesz:

1. Az általános sérelmek: előadója: Lomos Rezső, Budapestről.

2. Speciális sérelmek: előadója: Puskás Lajos, Székelyudvarhelyről.

3. Az osztrák tisztviselői viszonyok. Előadója: Kövesi Bódog Budapestről.

4. Status rendezés. Előadója Münster Antal Győről.

5. Nyugdíjtörvény revíziója. Előadója: Kotz Zoltán Nagyváradról.

6. Díjnokok sérelmei és kivánságai. Előadója: Záborszky Ernő Budapestről.

7. Jóléti intézmények. Előadója: Csákány Gyula Budapestről.

8. Tisztviselők és díjnokok társadalmi helyzete. Előadója: Nyikos Kálmán Budapestről.

9. Indítványok. Előadója: Kotz Zoltán Nagyváradról.

Az országból érkező kiküldötteket a pályaudvaron egy bizottság fogja fogadni, amely bizottságnál a kiküldöttek jelentkeznek és megkapják elszállásolási jegyüket.

Még csak azt említjük meg, hogy a város tisztviselő társadalmában is nagy az érdeklődés e kongresszus iránt és igen sokan fognak azon résztvenni mint vendégek nem igazságügyiek is.

Vasárnap délután az 5 órás vonattal kirándulás lesz a Püspök-fürdőbe.

— Beszélj hangosabban, a szavak meghalnak, mintha a szélben elhangzó léptek nesze volnának. A fogoly egy szót sem szólt. O nem mondta, hogy . . .

— Sire! — kiáltott fel a tengerész. — Kétszerezze meg őrségét a kapuknál! Készíttesse elő és töltesse meg ágyuit! Vigyázzanak mindenre, tartsanak gyanusnak mindent, őrizkedjenek mindentől, még az ég haragjától is! A rejtélyes előérzeteket mindig a nyomorultak kapják. Nézze meg ezt a katonát . . .

— Igen, nézze meg, sire. Felségednek ez talán nem más, mint egy néma barom. Nos, ő az előbb Istennel beszélt. Megértettem mozdulatát. Ez nem az ő mozdulata volt. Valaki, akit mi nem láthatunk, ott volt mögötte, az mozdította meg a karját. A franciák be fognak törni a városba. Igen, ezt jelentette az a mozdulat, azt mondta felemelt ujjá is: Be fognak hatolni a városba, lám, a nap is behatolt!

A király hirtelen leült, mintha nagy gyengeség szállt volna reá, aztán meg mintha őrlélet fogta volna el, odament a katonához s megrázta őt, aztán meg a fát a katonával együtt. Majd egy égő fátylát ragadott ki a földből, a hová be volt szurva és rátaposott. Közben dühösen kiabálta:

— Csak merjenek! Csak merjék! Poklok-nak minden ördöge, én őrt állok!

De a négy ember már nem birt remegésen uralkodni. Babonás félelemmel néztek a szegény megkötözött katonára, s aztán megfordultak és lassan lehaladtak a lankás hegyoldalon. A rézsutos naptény meghosszabbította árnyékukat s olyanok voltak, mintha asszonyi ruhába bujtatta volna őket valaki . . .

M. Armaury.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi szakosztálya.

A mezőgazdasági üzemi szakosztály célja és feladata, hogy azoknak a gazdáknak, akik ezen szakosztályhoz fordulnak, bármint kérdésben gyakorlati irányu tanácscsal, utbaigazítással szolgáljon és elvállalja oly ügyek teljes lebonyolítását, melyeknél megfelelő szakember közreműködése kívánatos.

Az üzemi szakosztály ügyköre évről-évre újabb szakértők alkalmazásával folyton kibővül és ezidőszert a szakosztály abban a helyzetben van, hogy a gazdaközönség részéről elvállalja:

1. Jelzálogkölcsönök előnyös megszerzését, az ilyen természetű ügyek teljes lebonyolítását, terhes kölcsönök konvertálását.

2. Biztosítási ügyekben tanácscsal és utbaigazítással szolgál és elvállalja biztosítások legelőnyösebb elhelyezését.

3. Kivánatra az üzemi szakosztály birtokok adásvételénél, valamint birtokbérletben közbenjár nyilvánartja a szakosztálynál eladás vagy bérbeadás céljából bejelentett birtokokat és azokra megfelelő vevőt vagy bérlőt keres. Tekintettel arra, hogy az üzemi szakosztálynál igen sok eladó és bérbeadó birtok van bejelentve és tekintettel arra, hogy viszont állandóan nagyon sokan bejelentik, hogy minő birtokra, illetve bérletre reflektálnak, a mezőgazdasági üzemi szakosztály fent vázolt tevékenységét mindig a siker reményében végezheti. Ily irányu megkeresésre az üzemi szakosztály elvállalja okszerű bérleti szerződések készítését.

4. A mezőgazdasági üzemi szakosztály mezőgazdasági építkezéseknél elvállalja vázlatrajzok, alternatív vázlatrajzok, szakszerűen kidolgozott épülettervezrajzok és arra vonatkozó, az építkező gazda helyi viszonyain alapuló teljesen pontos költségvetések elkészítését.

5. Ily irányu megkeresésre gazdák részére a mezőgazdasági üzemi szakosztály mezei vasut és hidépítési munkálatok szakszerű végrehajtását is elvállalja.

6. Olyan gazdák részére, akik téglagyárat óhajtanak építeni, a mezőgazdasági üzemi szakosztály elvállalja a feldolgozandó nyersanyag megvizsgálását, kiküldött szakértőjével tanulmányoztatja a környék vásárlóképeségét, megállapítja az összes körülmények figyelembevételével a feldolgozási költségeket, kiszámítja a befektetendő tőke után elérendő kamatozást, kiválogatja a nyersanyag természetének legjobban megfelelő gépberendezést s ezáltal a gazdáknak szakszerű utmutatást és támogatást nyújtva, a gazdákat minden kockázattól megóvja. Arra való tekintettel pedig, hogy az országban sok elhibázott alapon létesült és berendezett olyan téglagyár van, amely jövedelmet alig hoz, az üzemi szakosztály ilyen téglagyárak viszonyainak tanulmányozására és azok üzemének olyan irányu átalakítására is vállalkozik, hogy annak megejtése után az üzem jövedelmezővé váljék.

7. Kivánatra a mezőgazdasági üzemi szakosztály, ha helyi viszonyok arra alkalmasak, elvállalja, kő- és mészbányák nyitási, feltárási, üzembhelyezési munkáinak végrehajtását. Elvállalja a mészető telepek létesítésére irányuló munkálatok vezetését, esetleg kevés jövedelmet hajtó ilyen telepek átépítési munkálatainak vezetését nagyobb jövedelmezőség elérése céljából. A mezőgazdasági üzemi szakosztály szakértői a bánya- és kereskedelmi törvények alapos ismerete alapján a felsoroltakon kívül bármiféle bányautygekben (vasérc, szén, ásványok stb.) elvállalják az előzetes kutatási munkálatok teljesítését, zárt kutatómunkák fektetését, bányák megnyitására vonatkozó munkálatok végrehajtását, bányaterületek másirányu értékesítését, szóval a bányászati és bányatermékek értékesítésével összefüggő összes ügyek elintézését.

8. A mezőgazdasági üzemi szakosztály oly célból, hogy a gazdák iparüzemeikben minél nagyobb eredményt érthessenek el, elvállalja szesz-, sör- és keményítőgyárak, valamint bur-

gonyaszárító telepek felállítására üzembehelyezésére vonatkozó munkálatok végrehajtását és elvállalja ilyen gyárak időközi vagy állandó jellegű üzemi ellenőrzését. Új gyárak létesítése esetén a szakosztály elkészíti a tervrajzokat, a költségvetést, üzemi kalkulációt, közreműködik a gyár építésénél és berendezésénél s a gyárat teljesen üzemképes karban adja át. Ugyancsak elvállalja a mezőgazdasági üzemi szakosztály már meglévő, de kielégítő eredménnyel nem működő gyárak üzemének megvizsgálását és átszervezését nagyobb jövedelem elérése céljából.

9. Halastó gazdaságok berendezésénél a mezőgazdasági üzemi szakosztály kívánatra tanácsot és utabaigazítást ad, jövedelmi számításokat eszközöl és elvállalja halastó gazdaságok üzemének időleges vagy állandó jellegű ellenőrzését és irányítását.

10. Adóügyekben a mezőgazdasági üzemi szakosztály tanácsot és szakszerű felvilágosítást nyújt s elvállalja adóügyek revidálásait. Ezenkívül az egyesületi tagok részére elvállalja a vasuti fuvarlevelek díjszabásának felülvizsgálását és az egyes gazdaságokból beüldött gyógytárvények retaxálását.

11. Különösen felhívjuk a gazdaközönség figyelmét a mezőgazdasági üzemi szakosztály kebelében felállított számtartási osztályra, amely elvállalja egyes gazdaságokban a számtartás vezetését, tiszta jövedelmi mérlegek elkészítését, aminek — tekintettel arra, hogy 1913 január elsejétől kezdve a gazdaságok az 1911 évi tiszta jövedelem után fognak megadóztatni — nagy a jelentősége.

Minden munkát az egyesület külön e célra alkalmazott hivatalos szakértői teljesítenek. A hivatalosan megállapított igen méltányos feltételeket az ez iránt érdeklődő gazdáknak megadja az OMGE mezőgazdasági üzemi szakosztálya.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

* **Edelsheim Gyulay és a gyermekvédelem.** A Gyermekvédő Liga botrányainak elkövetkezett az utolsó folyamánya: *Edelsheim-Gyulay* báró lemondott a Gyermekvédelmi bizottság elnökségéről. Az állam u. i. a Gyermekvédelem ügyét saját ellenőrzése alá vette. Ez kötelessége is az államnak. Olyan fontos ügy, a minő a Gyermekvédelem, nem maradhat továbbra is a szabadkőműves páholyok kezében. Emlékeztében van még mindenkinek a csufos felsülés, amelylyel a Gyermekvédő Liga hirhedt sorsjátéka járt; ezeknek a jeles páholybeli sorsjegyspekulációnak nem volt szabad a Gyermekvédelem ügyével tovább is manipulálniok. Az állam ellenőrzése alá kellett tehát helyezni az ügyet. A kormány a Gyermekvédelmi bizottság elnökévé tovább is az eddigi elnököt, *Edelsheim Gyulai* bárót nevezte ki, akinek önzetlen munkássága még az eddigi szabadkőműves munkatársak mellett is tudott eredményt elérni, az állami keretek közt pedig féppen sikerrel biztatott. A báró azonban a hivatalos apparátussal nem tudott megbarátkozni s lemondott. Távozása kétségtelen veszteség, amely-

nek nem kellett volna szükségképpen együttjárnia a szabadkőműves regimennek már nagyon is szükségessé vált eltávolításával. Amennyit ártott ez az utóbbi a Gyermekvédelemnek, annyit használhatott volna *Edelsheim-Gyulay* most az új, megtisztult környezetben.

* **Járványok a megyében.** A megyei főorvos tegnap terjesztette be jelentését a vármegyében uralkodott járványokról. A jelentés szerint június második felében ronszolótórló 7, kanyaró 369, vörheny 99, tifusz 6, hörghurut 98 és fültömrigylobb 2 esetben fordult elő. A járványok közül legtöbb esetben fordult elő a kanyaró Nagyszalontán, ahol 35 volt a betegek száma.

* **Vitéz-utcai csendület.** Fogel Elek Vitéz-utca 16. sz. a. lakó cipészsegéd csütörtök este Szacsvey utcán lakó munkaadójához akart menni. Mikor a Vitéz- és Bem-utca sarkára érkezett, két fiatal ember szólította meg s azt kérdezték tőle, hogy hová megyen? Fogel erre azt válaszolta, hogy a városba igyekszik. Mivel pedig azt hitte, hogy ismerősei szólították meg visszafordult őket megnézni. Midőn megfordult, az egyik ismeretlen arcul ütötte, amire ő botjával ütött vissza s menekülni készült. Ez azonban nem sikerült, mert a támadók Fogelhez rohantak, a botot kezéből kicsavarták, miközben fejét az egyik támadó megszurta, vagy megütötte úgy, hogy Fogel a földre szédült. A földön támadói még meg is rugdosták, de mivel a kiabálásra emberek közeledtek, a támadók megfutottak. Fogel távozásuk után vette észre, hogy dulakodás közben dublé óraláncát letépték s azt is elvették.

* **Szinpártoló egyesület Belényesen.** A belényesi társadalom, hogy megfelelő szintársulatot biztosítson magának, megalakította a szinpártoló egyesületet. A belügyminiszter tegnap küldte le az alapszabályokat jóváhagyva a vármegyéhez.

* **Meglopta a szállásadónóját.** Ozveggy Krizsán Jánosné Lovas-utca 12. sz. a. lakásába f. hó 4 én délután egy 40 év körüli, közepmagas, sovány, gesztenye haju, piros, pattanásos arcu, polgárasszonynak látszó egyén jött szállást kérni. Azt adta elő, hogy neki a bábaképzésben kell járni gyógykezelgetni magát, e végett van szüksége a szállásra. A szállás árát 4 napra ki is fizette. Tegnap este 8 órakor Krizsán Jánosné hazatérve észrevette, hogy lakónője eltűnt, de magával vitte panaszos nőnek fekete karton bluzát, fekete ternó szoknyáját, fehér alsó szoknyáját, fekete lüster alsó szoknyáját s még több ruhaneműt, összesen 30 korona értékben.

* **Zsebvágó a piacon.** Papp Margit magánzónó Sztareveszky-utca 9. sz. a. lakos tegnap délelőtt 9 óra tájban a gyümölcs piacon egy leánytól borsót vásárolt. Mellette jobbról és balról egy-egy falusi asszony állott. A borsó árát Papp Margit pénztárcájából fizette ki s míg a leánytól a visszajáró összeget megkapta, pénztárcáját ridiküljébe helyezte. Midőn a visszajáró összeget el akarta tenni, pénztárcáját, annak 14 kor tartalmával sehoh sem találta.

* **Rettenetes forráság Amerikában.** Szörnyű az a katasztrófa, a mely az Egyesült-Államokat sújtja a forráság miatt. Newyorkból táviratozzák, hogy minden kereskedelmi forgalom megszűnt, a gazdasági élet megbénult, a károk kiszámíthatatlanok. Newyorkban tegnap harmincegy ember halt meg napszúrástól. Philadelphióban 29, Chicagóban 62 és más városokból is ilyen szomorú hírek jönnek. A nagy vendéglők, kávéházak üresek tátonganak, s inházba nem jár senki. Hiába hirdetik, a színházvállalkozók, hogy ujjajta hűtőgépeket állítottak föl, a melyek friss levegőt juttatnak a nézőterre, az előadásokat nem lehet meg-

tartani. Nem hoznak Newyorkba zöldségeket, szárnyast, húst. Az eleségek ára hihetetlenül felszökken. A pékek nem dolgoznak, egyáltalán nem dolgozik senki, mert a hőmérő még árnyékban is 110 Fabranheit fokot mutat. Egész Kanadában is türehtetlen a forróság. Olyanok a városok, mint valami nagy kemencék, a melyekben emberek sütnék. Ma végre jelenti a washingtoni meteorológiai intézet, hogy nyugat felől a forró hullámok enyhülnek. Ez azt jelenti, hogy harminchat órára fog telni, míg az Egyesült Államokban is csökken a hőmérséklet.

* **Kötegyán vásárainak áthelyezése.** A kereskedelmi miniszter Kötegyán biharmegyei községnek megengedte, hogy az eddig hétfő napokon tartott hetivásárát ezentul állandóan szerdán tarthassa meg: — a minden év január 10 és július 10. tartott országos vásárok pedig ezentul január 1 és július 1-ét magában foglaló hetek szerdáján tartassanak meg.

* **A játék vége.** Kovács Imre 13 éves biharpüspöki-i lakó június hó 28 án délután 4 óra tájban Biharpüspökiben a Közgazdasági Bank téglagyár telepen Ramzer János gyárvezető Sándor névezetű fiával az iparvasut kocsijával játszadozott. Játzás közben Kovács Imre Ramzer Sándor által húzott kocsiát akarta ugrani, de lábát a pályatest közelében levő falba ütötte, s így esés közben a kocsikereke alá jutott, mely ballábnak sarkát összezúzta.

* **Meghalt aratás közben.** Szaládról jelenti tudósítónk, hogy ott *Varga József* 65 éves öreg aratómunkást tegnap délután hirtelen rosszullet fogta el, összeesett és néhány perc múlva meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg.

* **A nótakirály.** Gyorsan szárnyaira kanta a hir *Csöka József* budapesti cigányprimás nevét, sőt ma már közönségesen csak nótakirálynak hívják. Mert nemcsak intonálja ám ő a kitűnő nótákat, hanem komponálja is. Kiváló mestere a hegedűnek. Már napok óta Váradon gyönyörködött a zenekedvelő közönséget a Pannonia kávéházban.

x **Fontos, Vadászok figyelmébe!** Minden vadász tudja, hogy jól löni csak jó fegyverrel lehet, tehát a közelgő vadászati szezonra hogy készen álljunk, vizsgáljuk meg fegyvereinket és azokat, ha hibásak, kijavítás végett küldjük *Ladányi J.* puskaműves mesterhez, Rákóczi-ut Moskovits palotába, hol állandóan nagy raktárt találunk a legmodernebb fegyverekből és a leg jobb töltényt is csak itt szerezhethük be. Telefon szám 269. M. kir. lőpor áruda.

* **Rejtélyes halál.** Makórol jelenti: Július 27-én eltűnt *Szabó Imre* gazdálkodónak *Imre* nevű huszesztendős fia. Azóta kétségbeesetten keresték mindentel, de hasztalanul. Tegnap azután egy parti csősz a Maros lapja mentén dolgozva, egy hullát vett észre, amelytet többedmagával sikerült a partra huznia. A holttest *Szabó Imréé* volt. Orra, fülei rettenetesen megcsontitva, és minden jel arra vall, hogy bűnös kéz tette el láb alól a szrencsétlen fiatalembert. Ma ejtik meg a boncolást, a mely hivatalosan fogja megállapítani, mi okozta a szegény *Szabó Imre* korai végét.

x **Épület és állásfa** jutányos áron eladó. Körösoldalon: Hol? Megtudható a 495. sz. telefonon.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesítem a nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készleteket helyszüke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickolezése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

* **Vízgkra előkészít** szerény igényű képezdész, pogári takat javító, vagy pótvizsgára előkészít. Cim a kiadóhivatalban.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

x Teljesen jó karban levő **Wertheim-kassza** azonnali megvételre kerestetik. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.**

A kereskedelmi és iparkamara széknázában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Sulamith.

Vasárnap délután: Balkáni hercegnő. Este: A rejtélyes ember (elsőszőr.)

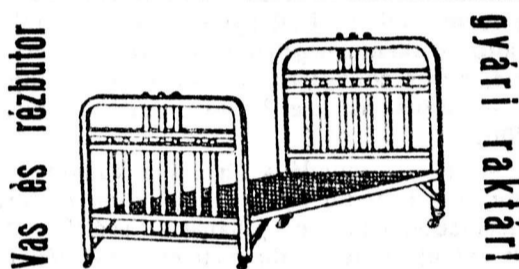
Goldstein Számi. Meglehetősen megköpött már Kövesi Albertnek egykor népszerű bohózata; régen volt már aktuális a Számi nő-tája, hogy amikor a világra jöttem. Most csak a szinkörben kerülhet a közönség elé, de a szinkör közönséget ma is meg tudja kacagtatni. A főszerepben **Leóvey Leó** keltett sok

derültséget; Hunyady, Pogány Janka, Szentgyörgyi Márta, Sik, Etsy, Kabos, Gózon, Zsigmondy, Turányi is tetszetek.

A rejtélyes ember bemutatója. Holnap este mutatják be az arénában »A rejtélyes ember« című drámai újdonságot. Az egész társulatot foglalkoztatja az érdekes premér. Egy francia vállalkozó tragédiáját rajzolja le a darab erős drámai színekkel, amelyek próbára teszik a nézők idegeit. Mindenütt nagy sikert aratott a darab, előrelátható, hogy így lesz ez Nagyváradon is. A címszerepre Tóth Elek szorgalmasan készül, s mellette részt vesz a drámai együttes valamennyi elsőrendű tagja. A bemutató előadásra jegyeket már a mai napon kiad a nappali pénztár.

Sulamith. Goldfaden örökszépségű keletű melódiai csendülnek fel ma este az arénában. Sulamithot eleveníti fel a társulat pompás szereposztásban. — A címszerepet F. Károlyi Leona, Abso'ont pedig Asszonyi László éneкли. A többi szerepek is elsőrendű kezekben vannak.

Vasárnap délután tartják meg a szinkörben az első délutáni előadást. A »Balkáni hercegnő« megy fél helyárakkal. — Jegyek már ma válthatók a kőszínház nappali pénztáránál.

Székrenyagy 3 matracal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A nagyszalontai sporttársaság alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

TANÜGY.

A kétszi reformátusok gyűjtési engedélyt kérnek iskola építésre. Magyarokétszi község református egyháza tegnap panaszos kérelemmel fordult **Miskolczy Ferenc** dr. főispánhoz. Ebben elmondják a kétsziek, hogy községük nemzetiségiek közé van ékelve és ennek dacára is sértetlenül minden befolyástól mentesen tartják fenn magukat. A lakosság azonban már évek óta valósággal restelli magát a nemzetiségiek előtt. Ugyanis az iskolájuk olyan rozoga állapotban van, hogy szégyene a községnek. A lakosság pedig oly szégyény, hogy nem képes saját költségén fölépíteni az iskolát. Most arra kéri a főispánt, hogy járjon közbe a miniszternél, miszerint a református egyház könyöradomány gyűjtésre nyerjen engedélyt. A főispán az alispán útján terjeszti fel az ügyet pártoló vélemény kíséretében.

A nagyszalontai polgári leányiskola. A nagyszalontai polgári leányiskola ügyében a közigazgatási bizottság úgy határozott, hogy kötelezte a községet, miszerint az 1912 év tanévre állítsa fel az iskola I. osztályát, a következő években fokozatosan a többi osztályokat. Ezzel kapcsolatosan a Polgári Kör által fentartott polgári leányiskolában pedig fokozatosan kell beszüntetni az osztályokat. A Polgári kör pedig tudvalevőleg csak úgy tudja fentartani az iskolát, ha Nagyszalontától évi 3000 kor. támogatást kap. De Nagyszalonta anyagi viszonyai jelenleg nem engedik meg, hogy nagyobb áldozatot hozzon. Ha tehát a közigazgatási bizottság határozatát végrehajtják, Nagyszalontán egyáltalán nem lesz polgári leányiskola. A község a határozat ellen a fentiek alapján tegnap felebbezést adott be és kéri a jelenlegi állapotoknak a fentartását mindaddig, míg a község anyagi helyzete nem javul.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő** hirtű nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Csöd Achim hagyatéka ellen.

Békéscsaba, jul. 7.

(Saját tudósítónktól.) Simonka György ügyvéd Achim András hagyatéka ellen csődöt kért. A passivák 40,000 koronával haladják túl a tiszta vagyont. A csödből kifolyólag botrányokat várnak, mert ki fog derülni, hogy Achim hagyatékát kevesebbre értékelték, mint amennyi a tényleges értéke.

Leszurt legény.

Karánsebes, jul. 7.

(Saját tudósítónktól.) Két csendőr cirkálás közben találkozott egy Pota Pál legénnyel, aki egy leányt ütlegelt, a csendőrök Potát beakarták kísélni, mire az ellenszegült, sőt az egyik csendőr szuronyát megis fogta, a csendőrök féltek, hogy a hatalmas természetű legény lefegyverezi őket, ezért az egyik csendőr a legényt leszurta.

15000 korona repülő versenydíj Umlauffnak.

Bécs, július 7.

Tegnap este tartotta meg a »Zeitscherkesztősége, valamint az osztrák és a magyar Aeroklub az Umlauff kapitány tiszteletére rendezett bankettet, a melyen

számos katonai méllóság vett részt. A felköszöntők során Krisztinkovich Béla a Magyar Aero Klub küldötte átadta Umlauffnak a budapest—bécsi repülés ötezer koronás díját, Singer Vilmos, a Zeil főszerkesztője a bécs—budapesti repülés tízezer koronás díját. Umlauff ezenkívül sok ajándékot kaptott, de jutott az ajándékot Bier főhadnagynak is.

Vázsonyi Vilmos állapota.

Budapest, július 7.

Vázsonyi Vilmost ma délelőtt a Herzsánatóriumban megröntgenezték és bal lába bokájában csontszilánkot találtak. Törésről és ficamodásról egyáltalán nincsen szó, csak kisebb zuzódásról, könnyebb sérülésről, amely Herzl professzor szerint legkésőbb 6—8 nap alatt begyógyul.

Hajó vesztegzárban.

Trieszt, július 7.

Az egészségügyi hatóság tegnap lelkismeretes vizsgálatot tartott a vesztegzár alatt levő Oceánia utasain s arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy a hajó három matróza teljesen egészséges ugyan, de váladékaikban temérdek kolerabacillus van. Ezeket a bacillushordó matrózokat nyomban eltávolították a tengerészeti kórházba s ott maradnak mindaddig, míg bacillussok mutatkoznak bennük. Egy harmadosztályú asszonnyal együtt tehát négy bacillushordó volt az Oceánján. 192 utas van még megfigyelés alatt a vesztegzárban s valamennyien jól érzik magukat.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irtó SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

20

— Bocsásson meg — rebegé egészen érzéketlenül a fiatal ember, felejtse el viselkedésem, melyet előbbi édes szavai idéztek elő, de nem tudtam magamon uralkodni, egy évek óta rejtett, titkos érzélem volt az, mely egy pillanatra napvilágot látott, de ismét vissza várom azt s nincs hatalom, mely azt többé látni engedné.

Nem tudom miért, de sokszor úgy érzem, hogy nem térek többé vissza szülőföldemre s ez a gondolat az oka, hogy mély titkom ön előtt felfedezni merészkedtem. Felejtse el kérem egyetlen viselkedésem s ígérem, ha vissza kerülök, a legkisebb nyoma sem lesz meg a régen bennem dúló érzélemnek. Megbocsát Margitka nagysám, tévé hozzá ijedjen.

Meg, de egy feltétel alatt, ha igéri, hogy mielőbb visszatér s nem igyekszik akkorára elnyomni az érzelmeket, mikről az előbb említést tett. Lángpiros arccal nyögtem ki e szavakat s elfeledkezve mindenről, Feri is és én is egy pillanatra, önteleoten, egymás tekintetében merültünk el. Egy csengő hang, mely a közelünkbe felhangzott, szólított bennünket vissza, az ábrándvilágból, a szürke, kietlen életbe, hol nincs, nem létezhet szerelem azok között, akiket a nyomorult rangkülönbség ridegen választ el egymástól.

A főszolgabíró leánya Csetneky Klára volt, aki most bennünket keresett s midőn a nagy

pálma mögött felfedezett, egy leírhatatlanul gunyos mosoly rutitá el asinos arcát.

— Ahl itt — mondá jelentősegteljesen s Kovácsra egy megsemmisítő pillantást vetve, folytatá:

— Nem zavarom most se magukat, de Margit édes anyja nyugtalanodik leánya távollmaradásán s ez késztetett a keresésükre. Nem gondoltam, hogy ilyen bájos idült zavarok megjelenésével.

— Bocsánat! — mondá — csipősen s vizsgálva akart fordulni, de én pillanat mulva mellette termettem, megfogtam karját s egy haragos pillantást sikerülve reá vetni — elhallgattam.

Hogy pillantásom haragos lehetett, azt abból következtethettem, hogy Klára menten elhallgatott s egyedül maradvával velem, kínos zavarral mentegődözött. Szegény leány a féltékenység beszélt belőle csupán, senki előtt sem titok, hogy őrtült szerelmes Kovács Feribe.

— Lásd édes kis kicsikém, idáig jutotunk, mindenről, mi köztünk történt, referáltam neked, most csak türelmetlenül várom a napot, amikor a mi kis (Klára szerint) idylünknek folytatása következik!

VIII. FEJEZET.

Elmult a nyár. Ismét beköszöntött a rideg, komoly borus ősz. A zadányi park évszázados fái szomoruan hullatták sárga kiaszott leveleiket. Bent a szobában, vartóasztalkájánál, amely az ablak elé volt helvezve, szomoruan és kísért szemekkel ült Ladányi Gézané. S mikor az ajtó halkán megnyílt s a férje lépett be hozzá, heves zokogásba tört ki a jó asszony.

— Elutaztak hát? — kérdé könnyek között.

— E! — mondá a férfi, s a komoly, kemény, edzett férfi ekkor egy könnyet törölt ki szeméből. Egy pár pillanatig szólanul bámult zokogó nejére, de hirtelen hozzálépett s mosolyogva tekintett annak könnytől áztatott arcába.

— Edes Agnesem, térj hát eszedhez — szólott. — Hát elhiszem, hogy hiányozni fog a gyermek, de ennyire tragikusan venni az elutazását, még sem való, hisz azt gondold meg, mennyivel jobb dolga van leánykáknak Budapesten, mint itt a falun, hol semmiféle szórakozásra egész télen át alkalma nem nyílik. Hála a jó Istennek, aki megengedte, hogy a mi kis szemüknéfénye ilyen szépséges, okos, bájos, hajadonná nőjje ki magát, akit semmi okunk nem volna, e csendes falusi magányba elrejtetni. A gyermek ugyanis hajlandó a buskmorságra, amely Ladányba télen át, ha nincs is megszülethetik.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Termények szállítása a honvédség részére. A m. kir. budapesti I. honvédkerület hadbiztonsága a különböző állomásokon elhelyezve levő csapatok terménybeli szükségletei (zab, széna, tüzifa) szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A Nagyváradon elhelyezett csapatok terménybeli szükségleteinek versenytárgyalása a folyó évi július hó 27-én d. e. 9 órakor, a 4. honvédgyalogezred gazdasági hivatalában fog megtartatni. Nagyvárad, 1911. júl. 7. A nagyvárad kereskedelmi- és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Gabona tizlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

Határidők száralata:

Apr. lisi buza (1912)	—	—	11.97
Októberi buza	—	—	11.65
Októberi rozs	—	—	9.46
Októberi zab	—	—	7.95
Májusi tengeri (1912)	—	—	7.—

Júliusi tengeri	—	—	7.64
Augusztusi tengeri	—	—	7.80
Augusztusi repce	—	—	13.85

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	845.50
Osztrák hitelrészvény	—	—	671.—
Jelzálogbank	—	—	489.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	596.—
Salgótarjáni kőszén	—	—	659.—
Osztrák államvasut részvény	—	—	745.—
Közuti vasut	—	—	766.50
Rimamurányi vasmű	—	—	682.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankeszközök beszedésével (incasso) olcsó díj mellett.

Előlegot nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra. 161

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és **iszap** fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 350 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirida, interurbán telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

342

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

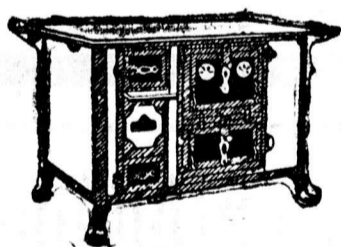
Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda

R.-T.-nál.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	98 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szájaviz	26 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Diana szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin togpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrórol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantín	30 »	5 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya gycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító			
		1 » tégely tejcrém	20 »		

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10 [—]	12 ⁵⁰	14 ⁵⁰	17 [—]

Vajköpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3 ⁶⁰	4 ⁸⁰	5 ⁶⁰

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

**MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATOMIAI GYŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**
Wolfram lámpát
melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,
tehát 5 százalék kártell áron alul.
Mindenemű **izzólámpa különlegességek,** fényképezési lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron** kaphatók.

Csillárok,
évlámpák
állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy **csillár-raktárunkat** megtekintésre ajánljuk. **Állandóan raktáron tartunk villamos motorokat** 1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk
és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti sét, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Felszerelő telefonos 55. sz.
81 Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Benzinmotorok, gőz- gépek, gőzeséplőgépek
RECORD-DRILL és RECORD II. műtrágyaszóróval kombinált vetőgépek,

Resicai acélekék,
Amerikai tárcsásboronák
Kalmár-rosták és
egyéb mezőgazdasági gépek
állandóan raktáron vannak.
Árjegyzékkel, ajánlatokkal szívesen szolgálunk

Magyar Királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége nagyváradai fiók.
Nagypiac-tér 1. 400 Telefon 858.